

1. Η ΟΠΤΙΚΗ ΓΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ

Λέγοντας οπτική γωνία εννοούμε **τη σχέση του αφηγητή με την υπόθεση** , τη σκοπιά μέσα από την οποία βλέπει και αντιλαμβάνεται όσα συμβαίνουν .

Εσωτερική οπτική γωνία : Την ιστορία αφηγείται ο κεντρικός ήρωας ή ένα άλλο, δευτερεύον πρόσωπο , σύμφωνα με όσα υποπίπτουν στην αντίληψή του (αφήγηση σε α' πρόσωπο) .

Εξωτερική οπτική γωνία : Ο αφηγητής δεν είναι πρόσωπο της ιστορίας , αλλά βρίσκεται έξω από την υπόθεση (αφήγηση σε γ' πρόσωπο) .

2. Ο ΤΥΠΟΣ ΤΟΥ ΑΦΗΓΗΤΗ

Με κριτήριο τη συμμετοχή του αφηγητή στην ιστορία διακρίνονται 2 τύποι αφηγητή :

Ο ομοδιηγητικός αφηγητής : Είναι ένα από τα πρόσωπα της ιστορίας που είτε παίζει ρόλο πρωταγωνιστικό , είτε λειτουργεί ως απλός παρατηρητής – δευτερεύον πρόσωπο ή αυτόπτης μάρτυρας των γεγονότων (πρωτοπρόσωπη αφήγηση) .

Ο ετεροδιηγητικός (ή παντογνώστης) αφηγητής : Δεν έχει καμία συμμετοχή στα γεγονότα που αφηγείται και γνωρίζει τα πάντα για τους ήρωες, ακόμα και τις βαθύτερες σκέψεις τους (τριτοπρόσωπη αφήγηση) .

Ο αφηγητής δεν ταυτίζεται με το συγγραφέα . Στις περιπτώσεις που ταυτίζονται τα δύο πρόσωπα , μιλάμε για αυτοβιογραφία .

ΟΙ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΟΙ ΤΡΟΠΟΙ /ΤΕΧΝΙΚΕΣ

1. **Αφήγηση ή διήγηση :** εξιστόρηση γεγονότων, απόδοση σκέψεων ή συναισθημάτων των ηρώων από τον αφηγητή . Η αφήγηση ακολουθεί εξελικτική πορεία .
2. **Διάλογος :** πιστή απόδοση σε ευθύ λόγο του λόγου των προσώπων με τη χρήση παύλας ή εισαγωγικών. Προσδίδει θεατρικότητα, φυσικότητα και ζωντάνια, ενώ αποκαλύπτει το χαρακτήρα και το ήθος των ηρώων.
3. **Περιγραφή (λεπτομερής αναπαράσταση προσώπων, τόπων, αντικειμένων, φαινομένων) .** Συνήθως παρεμβάλλεται μέσα στην αφήγηση , αλλά δεν εξελίσσεται, παραμένει στατική .
4. **Σχόλιο :** Είναι η παρεμβολή σκέψεων, σχολίων , γνωμών από τον αφηγητή , έξω από τη ροή της αφήγησης , που καταλήγουν σε γενικεύσεις.
5. **Ο ελεύθερος πλάγιος λόγος :** πρόκειται για πλάγιο λόγο, δηλαδή για τη μεταφορά από τον αφηγητή σκέψεων και συναισθημάτων ενός προσώπου **σε τρίτο πρόσωπο και σε χρόνο παρελθόντα**, αλλά **χωρίς την εξάρτηση από ένα ρήμα** , όπως συμβαίνει στον κανονικό πλάγιο λόγο . Ο λόγος του αφηγητή συνενώνεται με το λόγο των προσώπων .

Παράδειγμα (Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων, ΟΕΔΒ) :

Πλάγιος λόγος : Την πλησίασε, την κοίταξε και της **είπε ότι την αγαπούσε** .

Ελεύθερος πλάγιος λόγος : Την πλησίασε, την κοίταξε. **Την αγαπούσε** .

6. Ο μονόλογος / εσωτερικός μονόλογος : Είναι η απόδοση των σκέψεων, των συναισθημάτων , των αναμνήσεων και των συνειρμών του ήρωα συνήθως **σε α' πρόσωπο και χρόνο ενεστώτα, χωρίς την παρέμβαση κάποιου αφηγητή** . Μοιάζει με τον ευθύ λόγο, όμως λείπουν τα εισαγωγικά, οι παύλες και τα λεκτικά ρήματα . Ουσιαστικά πρόκειται **για λόγο χωρίς ακροατή** .

7. Εγκιβωτισμός : ενσωμάτωση μικρότερης αφήγησης σε άλλη εκτενέστερη : π.χ. ένας αφηγητής που μπορεί να είναι και ήρωας της ιστορίας αναλαμβάνει να αφηγηθεί μια άλλη ιστορία .

Ο ΧΡΟΝΟΣ ΣΤΗΝ ΑΦΗΓΗΣΗ

Ως προς τη σειρά της παρουσίασης των γεγονότων :

1. Ευθύγραμμος , όταν ακολουθεί τη φυσική σειρά των γεγονότων της ιστορίας .

2. Με αναχρονίες, όταν παραβιάζεται η φυσική σειρά των γεγονότων που διακρίνονται σε :

A) Αναδρομικές αφηγήσεις ή flash back (επιστροφή στο παρελθόν) και

B) Πρόδρομες αφηγήσεις ή προλήψεις , δηλαδή εκ των προτέρων αναφορά γεγονότων που θα συμβούν αργότερα .

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Ο λογοτεχνικός γραμματισμός στην πεζογραφία – στοιχεία θεωρίας της αφήγησης ,Μαρία Παπαλεοντίου, Π.Ι.Κ., Φεβρουάριος 2014
- Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων